

**Mam Prawo
Wiedzieć**

MINISTER CZY MINISTRA?

O tym, jak język kształtował i kształtuje rzeczywistość

Autorka: Maria Pawlak

I. INFORMACJA DLA NAUCZYCIELA

Czas realizacji _____

45 min

Krótki opis lekcji _____

Zajęcia poświęcone są feminatywom – żeńskim formom gramatycznym nazw zawodów i funkcji. W ich trakcie uczniowie dowiedzą się, jak wyglądała dyskusja o języku 100 lat temu i jak wygląda współcześnie. Materiały źródłowe przybliżą młodzieży sposoby stosowania żeńskich końcówek przed II wojną światową. Podczas zajęć każdy z uczestników wykona obrazki (memy), których celem będzie promowanie komunikacji inkluzywnej.

Cele _____

Uczniowie:

- zapoznają się z przykładami wykorzystywania feminatywów przed II wojną światową,
- udoskonala pracę w grupach i parach,
- wzmocnią kompetencję analizy i interpretacji filmu jako materiału edukacyjnego,
- nauczą się tworzenia prostych grafik – memów.

Kluczowe pojęcia _____

Feminatyw, komunikacja inkluzywna, dyskusja.

Wyposażenie / materiały _____

- tablica,
- rzutnik oraz ekran,
- telefony z dostępem do internetu.

Materiały dodatkowe dla uczniów/nauczyciela:

<https://www.youtube.com/watch?v=MYH2qGScEVk>

<http://mitologiawspolczesna.pl/zenskie-koncowki-kwestia-zycia-smierci/>

<https://skrivanek.pl/feminatywy-dyskusja-o-jezyku-polskim/>

https://rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1861:stanowisko-rjp-w-sprawie-zenskich-form-nazw-zawodow-i-tytulow

II. PRZEBIEG ZAJĘĆ

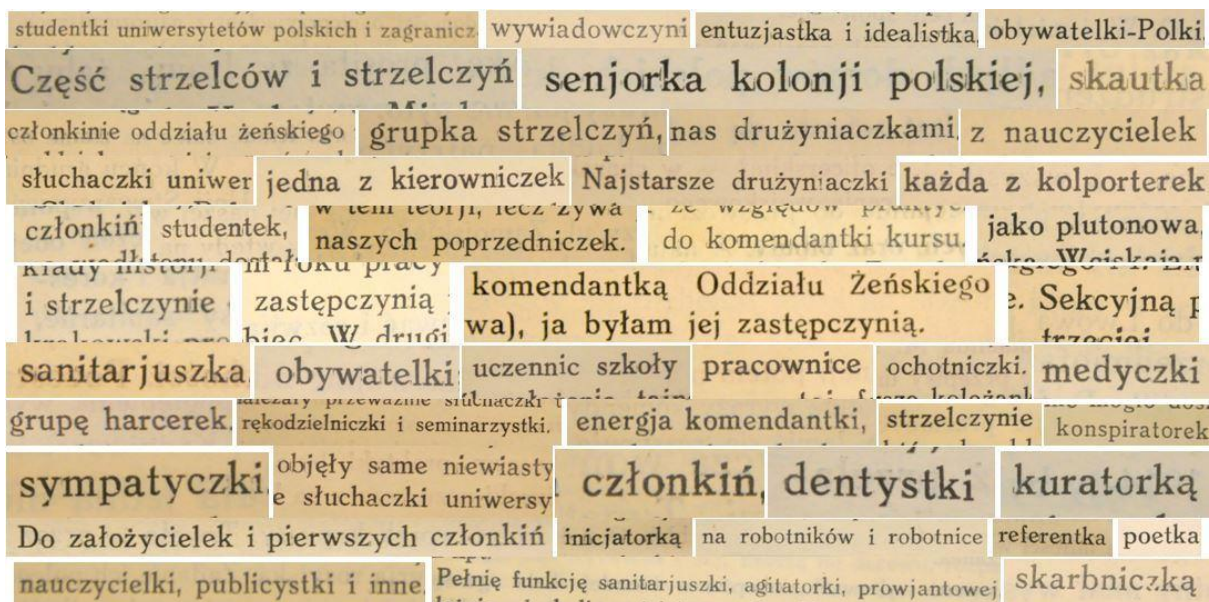
WPROWADZENIE

Zapytaj uczniów, czy znają słowo feminatyw? Czy potrafią wymienić przykłady feminatywów? Poproś o wypisanie pomysłów za pomocą chmury wyrazów – możesz wykorzystać do tego platformę <https://www.mentimeter.com> lub zrobić to na kartkach – te, które się powtarzają, przyklej obok siebie na tablicy. Na zakończenie ćwiczenia przytocz definicję:

Feminatyw, feminatywum (liczba mnoga: feminatywy lub feminatywa), feminativum, nazwa żeńska – żeńskie formy gramatyczne nazw zawodów i funkcji, z przyrostkami potocznie zwanymi „żeńskimi końcówkami”. Feminatywy nazywają kobiety ze względu na przysługujący im tytuł, pełnioną funkcję, zajmowane stanowisko, wykonywany zawód, przynależność narodową, pochodzenie, wyznanie, przekonania, właściwości psychiczne i fizyczne, wykonywane czynności itp.

Źródło: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Feminatyw>

POKAŻ UCZNIOM GRAFIKĘ:

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Feminatyw#/media/Plik:Feminatywy_01.jpg

Poproś, aby każdy przeczytał umieszczone na grafice słowa. Następnie zapytaj, co uczniowie myślą o takich sformułowaniach? Czy są to „nowe” słowa, czy może były używane wcześniej – w jakim okresie historii Polski – przed czy po II wojnie światowej?

Przeczytaj, skąd pochodzą słowa oraz podkreśl, że ich zestawienie jest pracą artystyczną Małgorzaty Koniorczyk.

Feminy pochodzące z oryginalnych wydań książek: „Wierna służba. Wspomnienia uczestniczek walk o niepodległość, 1910-1915” oraz „Służba ojczyźnie. Wspomnienia uczestniczek walk o niepodległość, 1915-1918” pod red. Aleksandry Piłsudskiej.

POKAŻ UCZNIOM NASTĘPNĄ GRAFIKĘ:

PROTEST.

*Protestujemy uroczyście przeciwko gwałceniu języka polskiego i łączeniu z nazwiskami żeńskimi tytułu **Dr.** (Doktor) zamiast **Drka** (Doktorka). Jak autor—autorka, lektor—lektorka, profesor—profesorka, lekarz—lekarka, nauczyciel—nauczycielka itp. tak samo nie wolno nazywać kobiety doktorem, lecz tylko doktorką. Potępiamy tedy stanowczo zwroty w „Czasie” (nr. 285. z d. 14 grudnia br. str. 3): „... pod opieką dwóch lekarzy (!) Dłuskich, albo raczej (!) dwojga: Dra Dłuskiego i Dra Dłuskiej”. Grono czytelników „Poradnika”*

Źródło:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Feminy#/media/Plik:Protest_czytelników_i_czytelniczek_Poradnika_Językowego.jpg

Zapytaj uczniów, kiedy ich zdaniem został napisany ten tekst? Następnie wskaż miejsce ukazania się tego „Protestu”: *Protest czytelników i czytelniczek „Poradnika Językowego” z roku 1904 przeciwko nazywaniu kobiety doktorem, a nie doktorką (rocznik IV, numer 1).*

Zapytaj uczniów, czy ich zdaniem współcześnie toczy się dyskusja na temat feminy? Jakie ich zdaniem wzbudza emocje? Czy ich zdaniem współcześnie taki tekst mógłby pojawić się w prasie lub Internecie?

OBEJRZYJCIE FILM

Po omówieniu grafiki zaproś uczniów do obejrzenia filmu. Poproś, aby uczestnicy skupili się na zagadnieniach, które według autora są ważne w dyskusji o feminy:

<https://www.youtube.com/watch?v=hCQhZl3Lts>

Omów z całą grupą ich obserwacje i odpowiedzi. Zapytaj, jakie jest ich zdanie. Co myślą o argumentach, które pojawiły się w filmie. W trakcie omawiania możesz wypisać główne tematy z filmu na tablicy. Omówcie sformułowanie: komunikacja inkluzywna: co, zdaniem uczniów, oznacza ten termin? Czy jest dla nich ważny i czy sami zwracają na to uwagę w codziennym życiu?

PRACA W GRUPACH

Podziel uczniów na 4-5 osobowe grupy. Następnie poproś, aby przygotowali mema, który będzie popularyzował promocję komunikacji inkluzywnej m.in. używanie żeńskich nazw zawodów, pełnionych funkcji oraz empatyczne traktowanie rozmówcy.

<https://generator.memy.pl> – do stworzenia mema mogą wykorzystać następującą platformę. Podzielcie się efektami pracy – najciekawsze grafiki możecie umieścić w szkolnej przestrzeni.